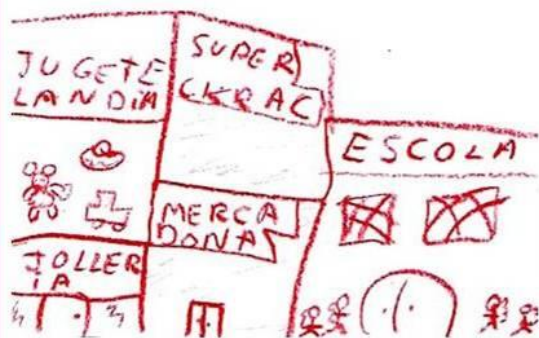

Vine!

*i farem la nova
Trinitat Vella*

Memòria del procés de participació ciutadana sobre els futurs usos dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella

Ajuntament de Barcelona

catalunya segle XXI

Informe realitzat i coordinat per:

Fundació Catalunya SXXI

I amb la col·laboració de:

Quòrum Consultors SL

Desembre de 2008

Districte de Sant Andreu

Sector d'Urbanisme i Infraestructures

Ajuntament de Barcelona

Índex

1. Presentació	2
1.1. L'encàrrec	2
1.2. Els objectius del procés	3
2. Punt de partida del procés	
2.1. El marc de referència normatiu	5
2.2. El marc de referència programàtic	6
3. Metodologia	
3.1. La metodologia de treball	9
3.2. Les fases del procés	11
3.3. La comunicació del procés	18
4. Resultats de la diagnosi participativa	20
5. Conclusions dels espais de participació individual	26
5.1. Les butlletes de participació individual	26
5.2. Les aportacions individuals a través d'altres canals	32
6. Conclusions del taller d'informació i de participació dels infants	35
7. Conclusions del taller participatiu sobre els futurs usos dels terrenys de la presó de Trinitat Vella	37
8. Conclusions del procés de participació ciutadana sobre els futurs usos dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella	46
9. Balanç de la participació	49
10. Annexos (document apart)	

1. Presentació

1.1. L'encàrrec

El barri de Trinitat Vella està actualment immers en un procés de canvi. Els diferents projectes posats en marxa, a través de la Llei de Barris, els planejaments de Porta Trinitat i de Madriguera i la transformació urbanística dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella, han de donar pas a la transformació integral del barri de manera que aquest esdevingui un barri més accessible, més proper a la resta de la ciutat i dotat de més equipaments, afavorint la relació entre les persones, les diferents cultures i els espais i usos del barri.

Segons el marc normatiu actual, el planejament urbanístic ha de ser públic de forma obligatòria. Tanmateix, molt sovint la seva publicació es fa de manera poc clara o amb cert tecnicisme i sense recollir les demandes de la ciutadania.

Des de l'Ajuntament de Barcelona s'incideix en l'especial importància d'incloure la visió dels ciutadans en els projectes de ciutat i de barri com a instrument de millora de l'eficàcia de les actuacions a emprendre. És amb aquesta voluntat, que des del Districte de Sant Andreu, conjuntament amb el Sector d'Urbanisme i Infraestructures i la Regidoria d'Habitatge de l'Ajuntament de Barcelona s'ha endegat un procés de participació ciutadana per recollir les inquietuds i propostes dels veïns i veïnes i decidir els criteris que han d'informar el projecte tècnic de reconversió dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella.

Aquesta voluntat, parteix de la comprensió que és fonamental, per garantir la legitimitat social del planejament a elaborar, entendre que les decisions preses mitjançant la participació ciutadana són l'expressió d'una democràcia més viva, satisfan les necessitats de més ciutadans, són més durables i permeten una acceptació més àmplia de les mesures proposades.

Elaborar un planejament compartit i acceptat per tots els implicats possibilita, en definitiva, integrar els diferents valors existents front a uns valors únics o coneixement tècnic, acceptant la pluralitat de criteris en la presa de decisions. Integrar les diferents visions dels problemes permet doncs, construir col·lectivament decisions més eficaces i evitar l'adopció de solucions imposades que acaben resultant ineficients per haver deixat de banda les percepcions sobre possibles alternatives provinents de les persones implicades.

1.2. Els objectius del procés

L'espai públic és un element central de la vida quotidiana dels ciutadans i alhora l'escenari d'acció principal de les actuacions urbanístiques. Un planejament eficient d'aquestes actuacions cal que prengui en consideració els usuaris d'aquest espai. En aquest sentit, és necessari crear instruments on la ciutadania i els agents socials i econòmics que interactuen i es relacionen en l'espai públic puguin expressar les seves opinions i necessitats per a definir el model de ciutat o de barri que volen.

El Conveni entre la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona suposa la ubicació en els terrenys actualment ocupats per la presó de 8.000 metres de sostre d'equipaments i 22.000 metres de sostre d'habitatge protegit. Tanmateix, les necessitats del barri de Trinitat Vella han variat des de l'aprovació de l'actual planejament vigent. És doncs, essencial conèixer les noves necessitats per donar lloc a un nou planejament, que sense modificar els sostres definits en el conveni, respongui de forma més acurada a la nova realitat social del barri.

Aquest coneixement ha d'informar sobre quins són actualment els usos prioritaris de l'espai, sobre quin tipus d'equipaments són necessaris, i sobre quina és la tipologia d'habitatge més adient a la realitat social actual del barri. Aquesta prospecció ha de realitzar-se necessàriament de forma compartida amb la ciutadania, donat que són els propis veïns i veïnes del barri, els principals experts en el seu territori. Amb aquesta voluntat, s'ha emprés un procés de participació ciutadana orientat a:

- Informar i facilitar la comprensió sobre l'abast i el contingut de la remodelació dels terrenys ocupats per la Presó de Trinitat Vella.
- Generar llaços de confiança entre tots els agents implicats assegurant un procés participatiu obert, transparent i clar.
- Establir la participació com una metodologia de treball habitual incorporant a la ciutadania en el debat públic.

De forma concreta el procés de participació ciutadana té l'objectiu de conèixer la realitat actual del barri i les diferents visions existents, alhora que crear els canals de participació, de deliberació i consens sobre les necessitats prioritàries del barri respecte els futurs usos dels terrenys de la presó. En aquest sentit els seus principals objectius són:

- Elaborar una diagnosi participada amb la ciutadania de la realitat social del barri de Trinitat Vella.
- Aconseguir una visió global i integradora de les diferents opinions, demandes i suggeriments que existeixen en relació als terrenys de la Presó de Trinitat Vella.
- Consensuar i decidir participadament les propostes i prioritats d'ús per a la futura reordenació dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella.
- Garantir i fomentar els drets d'iniciativa, informació i participació de la ciutadania i les entitats interessades.
- Promoure la participació ciutadana en la planificació urbanística com a via innovadora per al perfeccionament i desenvolupament de la democràcia participativa.

2. Punt de partida del procés

2.1. El marc de referència normatiu

En matèria urbanística, els processos de participació i concertació dels agents implicats en la presa de decisions esdevenen especialment necessaris ateses les implicacions directes en la qualitat de vida dels ciutadans i les seves interaccions sobre el territori.

En aquest sentit, el Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'Urbanisme, preveu la garantia i el foment dels drets d'iniciativa, informació i participació dels ciutadans en els processos urbanístics de planejament i gestió.

En aquest mateix sentit, el Títol IV de la Llei 22/1998, de la Carta municipal de Barcelona estableix la garantia de la participació ciutadana, especialment en aquelles matèries que afecten més directament a la qualitat de vida dels ciutadans.

Les Normes Reguladores de la Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona de 2002, que desenvolupen la Carta municipal de Barcelona, determinen el dret de participació en la gestió dels assumptes públics i l'impuls de metodologies participatives i canals de participació suficients, oberts i flexibles per a garantir i impulsar el dret de participació de tots els habitants de la ciutat. Així, el seu el Títol V, preveu l'impuls i regula la realització de processos de participació per a l'aprovació dels projectes urbanístics de gran envergadura o d'especial transcendència, que en el cas dels districtes, quan afectin el conjunt d'un barri, hauran de ser recollits en memòries participatives que s'hauran d'incloure en els expedients administratius corresponents.

Amb aquest objecte, el procés de participació ciutadana que s'ha emprés preveu les mesures d'informació i comunicació, de formulació d'opinions i aportacions, i de retorn de resultats, per tal que quedi garantida la participació dels veïns i veïnes del barri de Trinitat Vella, de les seves entitats i associacions, i de tots els col·lectius que puguin estar interessats i afectats per la remodelació dels terrenys de la presó de Trinitat Vella.

2.2. El marc de referència programàtic

Mitjançant el conveni de col·laboració per a la renovació dels equipaments penitenciaris de Barcelona, signat pel Departament de Justícia de la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona el 15 de maig de 2001, s'estableix el tancament del centre penitenciar de Trinitat Vella. Aquest acord contempla la construcció d'habitatge de protecció i equipaments locals, i defineix les cessions de sòl de zona verda i viari. Establint tanmateix la implantació d'equipaments de serveis de justícia (centres de règim obert) en el solar de la presó.

Fruit d'aquest acord, el 30 d'octubre de 2001, s'aprova la Modificació puntual del Pla General Metropolità als terrenys ocupats per les presons a la ciutat de Barcelona, planejament vigent pel que fa a l'espai de la presó de Trinitat.

El 2006, en virtut del Pla d'Equipaments Penitenciaris 2004 - 2010, aprovat pel Govern de la Generalitat mitjançant acord d'11 de maig de 2004 i posterior vist i plau de 5 de juliol de 2005, Generalitat i Ajuntament de Barcelona van acordar modificar el conveni vigent a través d'una addenda que estableix que els espais destinats a equipaments de justícia s'alliberen per ser cedits a l'Ajuntament de Barcelona. Això suposa, que tota la dotació d'equipaments prevista passa a ser propietat de l'Ajuntament de Barcelona, fent possible la ubicació de diferents equipaments locals a concretar-se pel planejament corresponent. Per altra banda, l'addenda també estableix que s'estudiarà de manera conjunta amb la Generalitat la possibilitat de destinar una part d'aquests solars a diferents convenis de col·laboració en matèria d'equipaments socials, sanitari, justícia de proximitat, etc.

El conveni signat i la posterior ratificació mitjançant l'addenda del 2006, suposa la ubicació a l'espai de la Presó de Trinitat Vella de 8.000 metres de sostre d'equipaments i de 22.000 metres de sostre d'habitatge protegit, un cop enderrocats tots els equipaments penitenciaris.

L'actual Pla d'Actuacions del Districte de Sant Andreu 2008 - 2011, recull entre els seus objectius i actuacions per al barri de La Trinitat Vella, en el marc del punt 6.5.1 de millora de l'espai públic, l'actuació 6.5.1.1 d'enderroc de la presó i millora dels carrers de l'entorn, i inici dels estudis sobre els usos del terreny amb la col·laboració de les entitats i de la ciutadania del barri.

En aquest sentit, determina que la planificació de l'espai ocupat per la presó representa una oportunitat de resoldre, des de l'interior del barri, alguns dels problemes històrics que

aquest pateix. Senyalant que, l'esponjament del teixit urbà, la millora de la connexió interna i la construcció d'habitatge protegit, han d'actuar com a factors importants de modificació del barri des del punt de vista urbanístic i social.

Per altra banda, cal tenir en compte que la reordenació urbanística de la presó suposarà un impacte integral en el barri i en aquest sentit no es pot entendre de forma aïllada. Per comprendre el seu abast i entendre de forma més acurada les necessitats sobre els usos dels terrenys de la presó, cal prendre, per tant, en consideració el marc de les actuacions programades en curs i previstes sobre el barri de Trinitat Vella.

- **El Pla d'Intervenció Integral de Trinitat Vella**

El barri de Trinitat Vella és beneficiari de la tercera convocatòria de la Llei 2/2004, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial. A partir de la qual s'elabora el Pla d'Intervenció Integral de Trinitat Vella per al període 2006 - 2010 que recull un total de 45 projectes amb l'objectiu d'impulsar la qualitat de vida del barri, modernitzar els serveis, millorar aspectes urbanístics, i obrir i connectar el barri a la resta de la ciutat.

Part d'aquests projectes ja s'han realitzat o estan en marxa. Altres actuacions previstes en el marc del Pla de Barris a realitzar en el barri són, la construcció d'una biblioteca, la creació d'un local per a la realització d'activitats per a dones, la creació d'espais per a entitats, la dotació d'espais verds i la instal·lació d'escales mecàniques en diferents carrers.

- **Els projectes externs a la Llei de Barris però vinculats de forma transversal**

A través de la Llei de millora de barris es promou que diferents departaments de la Generalitat de Catalunya vinculin part de la seva despesa en aquells barris que han estat beneficiats per la llei.

En aquest marc, s'impulsen al barri de Trinitat Vella la propera construcció d'un nou edifici per a la substitució del Centre d'Atenció Primària actual i el trasllat i l'ampliació de l'Escola bressol El Tren.

- **El Projecte Porta Trinitat**

El Projecte de Porta Trinitat comprèn la remodelació de l'àmbit del barri de Trinitat Vella delimitat per la Ronda de Dalt, la subestació de transformació de Trinitat, l'Avinguda Meridiana i la Carretera de Ribes, denominat Porta Trinitat, amb l'objectiu d'estructurar grans espais del barri en desús i de facilitar la relació amb els barris veïns.

En aquest sentit, el planejament vigent preveu la construcció d'habitatges dotacionals per a gent jove i gent gran i habitatge públic i de venda, la construcció d'una residència i d'un centre de dia per a gent gran, la creació d'espai destinat a l'ús cívic, dotació d'aparcament públic, i la construcció de serveis privats (ITV i benzinera).

3. Metodologia

3.1. La metodologia de treball

Per a posar en marxa el procés de participació ciutadana entorn als futurs usos dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella s'ha optat per metodologies participatives amb la intenció de crear espais de debat, reflexió i deliberació. Es pretén així, cercar les opinions dels ciutadans vers els objectius senyalats i afavorir la seva implicació en el procés potenciant la seva vinculació en la definició de projectes comuns per al futur del barri.

Per tal de realitzar aquesta tasca l'Ajuntament de Barcelona ha comptat amb la col·laboració de la Fundació Catalunya SXXI, que ha estat l'encarregada de coordinar i elaborar el procés de participació ciutadana sobre els futurs usos dels terrenys de la presó, i amb la col·laboració de l'empresa Quòrum Consultors SL.

La facilitació de la participació dels ciutadans arrenca des del primer moment de diagnosi, i de manera continua s'impulsa durant la fase de proposta d'actuacions i durant la resta de procés, procurant garantir la representativitat de tots els àmbits, valors i criteris presents en el barri de Trinitat Vella. Això significa dotar el procés d'una metodologia capaç d'atendre els diferents processos de construcció de la realitat del barri. És a dir, d'unes eines capaces de permetre la interacció dels diferents col·lectius en la definició dels problemes i fortaleces del barri i en la construcció de propostes d'actuació.

Amb el procés de participació ciutadana, no es pretén, únicament oferir un llistat de solucions. Es vol, a més, propiciar la creació d'espais de relació on els veïns aportin, després de processos de reflexió conjunts, solucions als seus problemes. Es tracta, doncs, de construir entre tots respostes més ajustades a la realitat en la mesura que han estat vehiculades a partir de les confiançaes generades durant el procés.

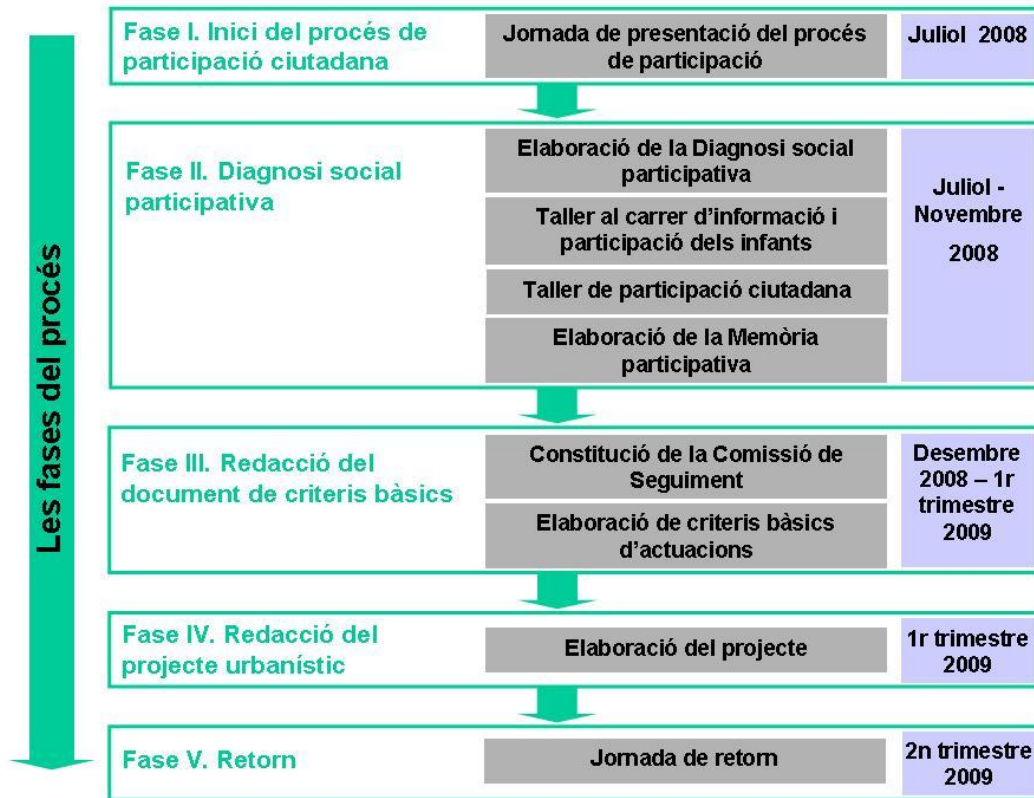
En aquest sentit, són elements fonamentals del procés:

- la informació permanent, a través de la presència de l'equip investigador en el territori i la comunicació institucional.
- la interrelació dels participants en el procés, a través de la realització de sessions informatives i tallers d'informació i participació ciutadana.

- la investigació i els coneixements participatius, a través de la realització d'entrevistes a entitats i persones individuals del barri i el sondeig d'opinió amb butlletes de participació individual.
- el seguiment, coordinació i avaluació constant del procés, a través de la creació d'una comissió de seguiment amb representants veïnals i institucionals.

3.2. Les fases del procés

El procés de participació ciutadana es divideix en 5 moments de treball diferenciats, cada un dels quals es desenvolupa mitjançant tècniques diferenciades i representa diferents moments d'obertura cap a la ciutadania.

Fase I. Inici del procés de participació ciutadana

Aquesta fase representa el punt de partida del procés de participació ciutadana i té l'objectiu de donar a conèixer als ciutadans l'elaboració del procés i d'obrir la participació a la ciutadania. En aquest sentit, durant aquesta fase s'ha obert el següent espai de participació:

- **Jornada de presentació del Procés de participació ciutadana sobre els futurs usos dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella**

El 2 de juliol de 2008 s'ha celebrat en el Centre Cívic del barri de Trinitat Vella la Jornada de presentació del Procés de participació ciutadana sobre els futurs usos dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella, en la que han participat al voltant de 120 persones. La jornada s'ha celebrat en forma de plenari, i ha estat oberta a tota la ciutadania en general i les

entitats i associacions del barri a partir d'una convocatòria oberta mitjançant la ubicació de cartells informatius en punts claus del barri i una convocatòria dirigida des del Districte de Sant Andreu.

Durant aquesta jornada s'ha informat sobre la transformació urbanística de l'àmbit de la presó, i s'han recollit les primeres opinions i suggeriments en forma de torn obert de paraules. A més, s'ha obert el període de participació individual a través de les butlletes individuals de participació en el procés, i s'han presentat els canals d'informació, consulta i participació del procés.

Jornada de presentació del procés de participació ciutadana

Fase II. Diagnosi social participativa

La fase de diagnosi s'ha iniciat a partir de la jornada de presentació del procés i s'ha realitzat durant el període dels mesos de juliol a novembre de 2008. Aquesta fase s'ha tancat amb la redacció de la memòria de participació ciutadana.

L'objectiu d'aquesta fase és elaborar la diagnosi social del barri de forma participada amb la ciutadania per tal de conèixer i analitzar conjuntament les seves necessitats i fortaleces. Per altra banda, durant aquesta fase es pretén identificar i recollir els principals discursos propositius dels diferents col·lectius del barri entorn a la remodelació de la zona de la presó. En aquest sentit, durant aquesta fase s'han obert els següents espais de participació:

- **Butlletes de participació individual**

Durant la fase de diagnosi s'ha obert el canal de participació individual amb l'objectiu d'obrir la participació al màxim de persones possible. Amb aquesta voluntat s'ha elaborat

una butlleta de participació individual que s'ha posat a disposició dels veïns i veïnes del barri a través de diferents punts de lliurament i recollida en enclavaments significatius del barri, pel grau de coneixement per part dels ciutadans, d'ús i de circulació de persones. A més, s'ha posat a disposició un espai en el web del procés per accedir i lliurar a la butlleta de participació individual i s'ha distribuït i recollit en els diferents moments participatius.

Els punts de distribució i recollida de butlletes han estat els següents:

- Centre Cívic de Trinitat Vella
- Fundació Trinijove
- Complex Esportiu Municipal de Trinitat Vella
- Centre d'Atenció Primària
- OAC del Districte de Sant Andreu
- AVV de Trinitat Vella

En aquest sentit, s'ha establert un període de recollida de butlletes durant el qual s'han recollit més de 400 butlletes de participació individual, i que ha estat fixat des de la presentació del procés, el 2 de juliol, fins al 31 d'octubre. Tanmateix, aquest període s'ha prolongat fins al tancament de la fase de diagnosi, el 15 de novembre, aprofitant la celebració del taller de participació ciutadana.

- **Aportacions individuals a través d'altres canals**

Paral·lelament, des de la fase de diagnosi i durant tot el procés de participació ciutadana, s'han establert canals de participació transversals amb l'objectiu de garantir l'accés més enllà del marc específic dels moments concrets de participació del procés. En aquest sentit s'han posat al servei dels ciutadans, per a la realització de les seves aportacions, el correu electrònic del procés de participació i els canals formals d'atenció i participació ciutadana del Districte de Sant Andreu.

A través d'aquests s'han recollit un total de 10 documents de propostes, que recullen un total de 75 propostes. D'aquests, 4 han estat rebuts a través del correu electrònic del procés de participació, i 6 a través de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà del Districte de Sant Andreu.

- **Entrevistes a entitats i ciutadans**

Durant la fase de diagnosi s'han elaborat diverses entrevistes per tal d'identificar les diferents visions sobre el barri en general, i sobre l'ús de l'espai públic de la zona de la Presó de Trinitat Vella en concret.

Les entrevistes han significat una primera aproximació al territori que ha donat com a resultat el coneixement del marc contextual de l'objecte del procés de participació. El seu objectiu últim ha estat detectar els diferents elements discursius existents en el barri per tal d'enfrontar-los analíticament, validar el coneixement procedent de fonts documentals, i establir els principals punts forts i punts febles existents.

En aquest sentit, s'han elaborat un total de 19 entrevistes (mirar annex) durant els mesos de setembre i octubre a diferents agents del barri representatius de diferents entitats, associacions i col·lectius del barri, incloent tant persones associades com no associades. S'han entrevistat per altra banda, tècnics representants dels equipaments i serveis que tenen presència en el barri.

Per a la selecció de les entrevistes s'han tingut en compte els següents criteris: població a la qual es dirigeixen les entitats, tipus d'activitat que realitzen, edat de la persona entrevistada i gènere de la persona entrevistada.

La majoria de les entrevistes han estat individuals o amb un petit grup de representants de l'entitat entrevistada. Tanmateix s'ha cregut convenient realitzar una entrevista grupal a col·lectius específics donades les seves aptituds socials. En aquest sentit, s'ha realitzat una dinàmica de grup amb el col·lectiu de dones gitanes de la zona nord del barri de Trinitat Vella. Partint de les preguntes de l'entrevista, la dinàmica ha establert els aspectes positius i negatius de present i de futur respecte el barri en general i respecte els usos concrets de l'espai públic en la zona de la presó.

- **Taller d'informació a la ciutadania i de participació dels infants**

El taller s'ha celebrat el 10 d'octubre a la Plaça de la Trinitat, en el marc de la inauguració de les escales mecàniques del Carrer Ausona, amb l'objectiu d'obrir un espai d'informació i de participació aprofitant l'ocasió d'una altra activitat en el barri.

El taller s'ha desenvolupat en dos dinàmiques diferenciades:

- Dinàmica informativa dirigida a la població en general, per a donar a conèixer el procés de participació ciutadana, informar sobre les actuacions posades en marxa i planificades en el marc del Pla de Barris, i ampliar la participació i informació en el procés. Per a la realització d'aquesta dinàmica s'ha distribuït entre els participants tríptics informatius del procés, s'ha informat amb un mapa visual de les principals actuacions en el barri, i s'han proporcionat i recollit butlletes individuals de participació.
- Dinàmica participativa dirigida als nens i nenes del barri, per tal que expressin les seves idees al voltant de la presó i per poder recollir les seves visions i propostes. Per a la realització d'aquesta dinàmica s'ha ubicat als nens en l'espai en relació al barri, se'ls ha explicat l'objecte de la remodelació urbanística i se'ls ha proporcionat material per a que realitzin dibuixos sobre el futur ús dels terrenys de la presó. En aquest sentit s'han recollit 157 dibuixos dels nens i nenes del barri entre els 3 i 10 anys, dels quals 89 tracten sobre la temàtica objectiu de la dinàmica, i 68 són dibuixos lliures.

Taller d'informació a la ciutadania i de participació dels infants

- **Taller de participació ciutadana sobre els futurs usos de la presó de Trinitat Vella**

El taller participatiu s'ha celebrat el 15 de novembre de 2008 al Centre Cívic del barri de Trinitat Vella i emmarcat en la fase de diagnosi participativa del procés de participació té com a objectiu obrir un espai de diàleg i debat que permeti:

- Recollir les opinions i incorporar les aportacions dels veïns i veïnes del barri a la transformació urbanística del barri.
- Conèixer i debatre les diferents visions que poden haver sobre un mateix àmbit o qüestió.
- Crear espais comuns de treball i reflexió.

Els seus **objectius específics** són:

- Validar les principals conclusions de les aportacions recollides a través de les entrevistes i les butlletes de participació individual durant la fase de diagnosi.
- Elaborar conjuntament propostes sobre els usos futurs dels terrenys ocupats per la Presó de Trinitat Vella.

El taller de participació ciutadana significa un moment d'obertura i de tancament del procés i en aquest sentit s'ha realitzat una convocatòria oberta a tots els veïns i veïnes del barri, les entitats i els agents tècnics i socioeconòmics del barri.

Ha comptat amb la participació d'una seixantena de participants, dels quals gairebé una vintena pertanyien a diferents entitats i associacions del barri i la resta eren veïns i veïnes del barri que han participat a títol individual. Durant el taller s'ha treballat mitjançant metodologies participatives, a mode d'afavorir l'oportunitat de participació de tots els assistents. En aquest sentit, després de la presentació del taller en plenari, s'ha treballat en 5 grups funcionals en dos moments diferenciats de diagnosi i de proposta, durant els quals s'han aplicat tècniques de potenciació de la participació. Finalment, s'ha treballat en plenari per a la posada en comú de les propostes consensuades per cada grup.

Taller participatiu sobre els futurs usos dels terrenys de la presó

- **Elaboració de la Memòria participativa**

L'elaboració de la memòria participativa representa el moment de tancament i síntesi de la fase de diagnosi social participativa.

La memòria participativa té per objectiu analitzar i recollir totes les aportacions realitzades a través dels diferents canals de participació, alhora que informar sobre les accions desenvolupades durant el procés de participació. Un cop realitzada, s'incorporarà al document de criteris bàsics d'actuacions que ha d'informar la redacció del document tècnic de reordenació dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella.

Fase III. Redacció del document de criteris bàsics

Aquesta fase s'iniciarà amb la constitució de una Comissió de seguiment a principis del 2009. La comissió desenvoluparà el seu treball durant l'any 2009 i tindrà com a objectiu elaborar els criteris bàsics d'actuacions que informaran la redacció del projecte urbanístic de reordenació dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella.

La Comissió de seguiment està conformada paritàriament per representants veïnals, ja sigui representant a entitats del barri o a títol individual, i per representants municipals.

Fase IV. Redacció del projecte urbanístic

Durant aquesta fase, que es desenvoluparà durant el primer semestre de l'any 2010 s'elaborarà el document tècnic del projecte urbanístic de reordenació dels terrenys de la presó. Per a la seva redacció es tindrà en compte els criteris fixats per la Comissió de seguiment que vetllarà per la seva incorporació en el projecte.

Fase V. Retorn

Un cop elaborat el projecte urbanístic se celebrarà una jornada informativa de retorn a la ciutadania per a la presentació general i explicació dels resultats del procés i de les propostes incorporades en el projecte.

Aquesta jornada serà oberta a tota la ciutadania en general i a les entitats i associacions del barri i és previst que se celebri durant el segon semestre de l'any 2010.

3.3. La comunicació del procés

La comunicació és entesa com un eix fonamental del procés de participació ciutadana. L'establiment de mecanismes clars i suficients de comunicació durant el procés cap i des de la ciutadania pretenen en aquest sentit, aconseguir una participació àmplia i de qualitat. Per tant, a mode de garantir la comunicació i la participació en el procés a tots els segments de població s'han establert diversos canals de comunicació, informació i participació en diferents nivells.

De forma transversal els serveis municipals han posat a disposició diversos canals de comunicació des dels quals s'ha informat puntualment del procés (revista del Districte de Sant Andreu, revista del Pla de Barris de Trinitat, comunicació telefònica, servei de mailing, etc). Destacant com a via permanent la comunicació a través dels webs del Districte de Sant Andreu i de l'Àrea d'Urbanisme de Barcelona, des de les quals a més s'ha tingut accés permanent al web específic creat per al Procés de participació ciutadana sobre els futurs usos dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella, www.bcn.cat/urbanisme/trinitatvella.

El web del procés de participació ciutadana ha estat el punt centralitzador de la informació del procés, alhora que també ha estat un dels canals de participació individual. S'ha actualitzat puntualment a ritme dels esdeveniments i ha incorporat la documentació de referència per a la seva consulta.

De forma específica, cadascun dels moments de participació desenvolupats ha comptat amb mecanismes propis de difusió i comunicació. Així, a més dels anteriors canals s'han elaborat materials específics de difusió (cartells informatius, tríptics, panells, etc.) i s'han realitzat comunicacions a través de carta, telèfon o de forma presencial.

Per altra banda, per a estructurar la comunicació en els processos d'aportació dels participants, s'han elaborat documents de síntesi i de suport per a facilitar el debat i l'aportació de propostes i que s'han proporcionat fonamentalment durant el Taller de participació ciutadana sobre els futurs usos dels terrenys de la presó. Per a l'aportació de propostes individuals, s'han elaborat butlletes de participació individual i s'han obert diversos canals de devolució (bústies en punts claus del barri i correu electrònic). Igualment s'han obert altres canals individuals mitjançant el correu electrònic del procés i l'Oficina d'Atenció al Ciutadà del Districte de Sant Andreu.

De forma general, s'ha utilitzat una imatge identificativa del procés que ha homogeneïtzat la difusió i comunicació en tots els seus canals i materials, i en els documents resultants del procés.

La comunicació s'ha dirigit a diferents destinataris segons la dinàmica realitzada:

Espai participatiu	Destinataris	Convocatòria	Comunicació
Jornada de presentació del procés	Ciutadania en general Entitats i associacions	Oberta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cartells informatius en punts claus del barri ▪ Web del procés ▪ Telefònica
Butlletes de participació individual	Ciutadania en general	Oberta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cartells informatius en punts claus del barri ▪ Web del procés ▪ Correu electrònic ▪ Bústies informatives i de participació en punts claus del barri (7 bústies) ▪ Mitjans de comunicació municipal (<i>Butlletí Informatiu set. 08 i difusió de nota de premsa</i>)
Entrevistes a entitats i ciutadans	Entitats i associacions Ciutadans a títol individual Equipaments i serveis	Tancada	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Carta informativa ▪ Telefònica ▪ Presencial
Taller d'informació i de participació dels infants	Ciutadania en general Nens i nenes	Oberta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cartells informatius en punts claus del barri ▪ Panell informatiu del procés ▪ Tríptic informatiu del <i>procés</i> (500 tríptics) ▪ Mapa d'actuacions
Taller participatiu sobre els futurs usos dels terrenys de la presó	Ciutadania en general Entitats i associacions	Oberta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cartells informatius en punts claus del barri (30 cartells) ▪ Mailing amb Carta informativa i Tríptic informatiu del procés dirigit a tots els veïns del barri (3000 cartes) ▪ Web del procés ▪ Telefònica ▪ Presencial
Comissió de seguiment 1)	Entitats i associacions Ciutadans a títol individual Tècnics municipals	Tancada	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telefònica
Jornada de retorn 2)	Ciutadania en general Entitats i associacions	Oberta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cartells informatius en punts claus del barri ▪ Web del procés ▪ Telefònica
Participació individual	Ciutadania en general Entitats i associacions	Oberta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Correu electrònic ▪ Web del procés ▪ OAC Districte de Sant Andreu

1) La Comissió de seguiment iniciarà les seves reunions a partir del gener de 2009

2) La Jornada de retorn del procés es realitzarà durant el segon trimestre de 2009

4. Resultats de la diagnosi participativa

La diagnosi participativa és el resultat de la presència en el territori de l'equip investigador durant els mesos de juliol a novembre. En aquest període s'han realitzat 19 entrevistes, s'han contrastat dades documentals i s'ha demanat l'opinió als ciutadans a través de butlletes individuals i espais participatius. Tot aquests elements han donat com a resultat, des dels diferents punts de vista que coexisteixen en el barri, la construcció de la realitat social del barri de Trinitat Vella en general i de l'entorn de la presó en concret.

En aquest sentit, en la diagnosi queden reflectides les necessitats expressades pels diferents col·lectius de població, els conflictes existents i els temes de consens. Sent el seu objectiu últim copsar els temes que preocupen al barri en relació als futurs usos dels terrenys de la presó i fomentar el debat sobre el model desitjat.

La diagnosi participativa és fonamentalment el resultat de les aportacions dels veïns i veïnes en relació al barri i al futur espai alliberat de la presó. No es tracta d'un recull de dades estadístic, sinó de percepcions i discursos subjectius, en molts casos divergents pels desitjos particulars, però finalment font d'informació real i creativa provinent dels pròpies persones implicades del territori.

Per a la seva presentació s'han agrupat els resultats en tres dimensions: territorial, social i urbanística. I se n'han destacat els elements més significatius, tot tenint en compte que els elements de cada una d'aquestes dimensions no s'entenen per si mateixos sinó per la seva interrelació.

Dimensió territorial

L'aspecte territorial és un factor fonamental en el barri de Trinitat Vella. La seva situació geogràfica a la perifèria de Barcelona i el fet d'estar rodejat per grans infraestructures que en limiten el creixement físic ha marcat el caràcter del barri i dels seus habitants. Així doncs, quan es parla del fet territorial no es fa únicament referència als aspectes geogràfics sinó també als aspectes identitaris que en resulten.

- **El fort sentiment identitari i de comunitat**

El fort sentiment identitari del barri de Trinitat Vella, afavorit pels condicionants geogràfics, és una de les seves característiques més rellevants. En general el barri es concep com una

entitat amb identitat pròpia respecte a la ciutat de Barcelona. Amb característiques històriques pròpies. On els veïns i el sentiment de comunitat són identificats com el principal element representatiu del barri. Així, el barri es defineix com un poble, on tothom es coneix, on s'identifiquen ràpidament els problemes o conflictes i funcionen els canals d'ajuda mútua. Però, per altra part, on és magnifiquen els problemes i manca l'anonimat.

Per altra banda, el barri es defineix com un barri obrer, tradicionalment receptor de persones de fora que han vingut a treballar a la ciutat. En aquest sentit, és percebut tant pels veïns d'origen com pels nouvinguts com un barri d'acollida. No obstant, actualment l'arribada de nombrosa població nouvinguda és el principal factor que fa que es percebi un sentiment de pèrdua del barri i de la seva identitat col·lectiva.

- **L'aïllament i el sentiment de perifèria**

La situació del barri, a les afores de Barcelona junt a les grans barreres físiques que el rodegen, comporten la percepció de barri perifèric, poc o mal connectat amb la resta de la ciutat i tancat sobre si mateix. En aquest sentit, es percep que és un barri aïllat en una doble vessant. La física, que condiona el creixement del barri, i l'administrativa que és tradueix en un sentiment d'abandó i deixadesa per part d'unes institucions que entenen centralitzades.

Dimensió social

Els impactes sobre els factors socials són d'especial rellevància en tractar-se d'un barri petit i tancat. Així, aspectes com el canvi poblacional i els seus efectes sobre la qualitat de vida, la xarxa d'equipaments i serveis, i sobre les relacions que s'estableixen entre els diferents col·lectius i agents, actuen com a determinants de la realitat actual del barri.

- **El creixement i rejuveniment de la població**

El barri ha estat receptor d'un fort creixement de població des dels anys 90, convertint-se en un dels barris de Barcelona amb major nombre de població nouvinguda. En aquest sentit, es percep que el barri té capacitat i predisposició d'integrar a les persones nouvingudes i es valora positivament la diversitat cultural que aporten al barri. Així, es pot dir que a trets general hi ha una bona convivència entre tots els col·lectius del barri, tot i que de manera latent hi ha problemes de cohesió i acceptació dels nous col·lectius, existint conflictes i prejudicis motivats pel desconeixement de l'altre, els comportaments diferents i sobretot per la sensació de competència respecte als serveis del barri.

Per altra banda, l'arribada de nova població ha comportat el rejuveniment del barri sobre una població d'origen força envellida. Aquest aspecte és perceput de forma ambivalent. Mentre que la presència de parelles joves i més nens donen vida al barri i garanteixen el relleu generacional, per altra banda provoca també un augment de la pressió sobre els equipaments i serveis existents.

- **El dimensionament i la distribució territorial dels equipaments i serveis**

En general, es té la percepció que el barri està dotat d'equipaments i serveis però que actualment aquests han esdevingut deficitaris i obsolets a causa del gran creixement de població i de la seva antiguitat. A més, aquests estan concentrats a la zona sud del barri, cosa que comporta un clar desequilibri territorial. Com a resultat, hi ha una insatisfacció general i grans expectatives sobre les actuacions previstes en el barri, tot i que aquestes són esperades amb desconfiança.

Les principals mancances detectades afecten als equipaments educatius, sanitaris i de cultura i lleure. Així mateix, més enllà d'aquestes necessitats, l'alliberament dels terrenys de la presó fa que es plantegi l'oportunitat d'ubicar en el barri un equipament de barri o ciutat com a element vertebrador i dinamitzador que atregui població cap al barri.

→ **Els equipaments educatius i sanitaris**

Els equipaments educatius i sanitaris es perceben sobresaturats a causa de l'impacte de l'augment de població sobre uns serveis ja col·lapsats. Així, pel que fa a l'àmbit educatiu, com a principal mancança es troben a faltar més escoles bressol, tot i que s'assumeix com una problemàtica general i no únicament del barri. A més es troba necessària la creació d'un nou CEIP i d'un IES per evitar la sortida dels nens del barri en acabar l'ESO.

En aquest àmbit es perceben també necessitats relacionades amb les característiques socioeconòmiques de la població del barri, amb certes bosses de marginalitat, fracàs escolar, etc. En aquest sentit, es troba a faltar la creació d'un centre de formació professional o ocupacional i l'ampliació de l'Escola d'Adults.

Quan a l'àmbit sanitari, el barri compta amb un ambulatori on es donen situacions de llargues llistes d'espera, provocant situacions de rebuig per part de la població de tota la vida del barri que veu com empitjora el seu servei davant la gran arribada de població

nouvinguda. A més, es troben també a faltar serveis de metges especialistes. En aquest sentit, la construcció prevista del nou CAP es valora molt satisfactòriament.

→ Els serveis socials i la gent gran

En el barri funciona molt activament l'ajuda solidària amb una xarxa de grups que atenen persones en condicions socioeconòmiques precàries i que es relacionen amb els serveis socials actuant com a punt d'enllaç. Tanmateix, tot i que es valora molt positivament la tasca dels serveis socials existents, en aquest àmbit es percep necessari el reforç dels assistents socials al barri per a la millora de l'assistència de les persones usuàries.

El Casal d'avis existent és ben valorat pel servei que presta però se'n destaquen les seves mancances, senyalant que el centre és petit i que no reuneix les condicions per al seu ús. Així, una de les necessitats prioritàries és la creació d'espais per a la gent gran. Això es tradueix principalment en la demanda de centres de dia i de residències d'avis.

→ Els equipaments culturals i d'oci

El Centre Cívic és un equipament molt ben valorat per la població. És espai central i de referència de moltes de les activitats que es realitzen en el barri i de gairebé tots els grups i entitats del barri. Tot i així, es troben a faltar, en el barri més equipaments culturals i d'oci, com per exemple una biblioteca o un centre per a adolescents i joves.

En general hi ha espais de reunió per a les entitats però en molts casos aquests s'han quedat petits o estan en males condicions. Es troben, per tant, a faltar espais de reunió per a les entitats i per a la realització de les activitats que es fan en el barri. La remodelació dels terrenys de la presó és vista com una oportunitat per a la seva creació i en aquest sentit, moltes entitats del barri esperen poder tenir allí un espai condicionat, en forma d'hotel d'entitats, casal, o ampliació o creació d'un nou centre cívic. A més, això es valora també com a oportunitat per a la creació d'espais comuns de relació i convivència.

→ La seguretat

El barri es percep en general com un barri tranquil i segur pel seu caràcter de poble i familiaritat, no obstant hi ha dos factors que fan que es doni una clara sensació de manca de seguretat. Un primer factor subjectiu, donat a partir del creixement de la població que provoca una sensació d'inseguretat perquè ja no és coneix a tothom en el barri. I un factor

objectiu donat a partir dels punts de tràfic i consum de droga i de delinqüència que existeixen en el barri, sobretot concentrats en la part nord.

Es percep, per tant, la necessitat d'augmentar la seguretat en el barri sobretot a través de més presència dels cossos de seguretat. Fins al punt de manifestar-se opinions en contra de la marxa de la presó, ja que en alguns caos es percep com un element de seguretat.

→ El teixit comercial

El barri està dotat d'una xarxa de petits i mitjans comerços que l'abasteixen i que en general són molt ben valorats per raó de proximitat, tot i que es troba a faltar el comerç més especialitzat. Tanmateix, el comerç es troba concentrat a la zona sud del barri, sent la zona de la presó deficitària en aquest aspecte. En aquest sentit, es percep necessari incentivar la creació de teixit comercial a la zona de la presó com element dinamitzador i normalitzador de la zona.

- **Presència d'un fort teixit associatiu**

Una de les principals característiques del barri és el seu teixit associatiu, força nombrós, actiu i molt ben valorat per la població. La seva presència però, està concentrada a la zona sud del barri, no existint a la zona de la presó un teixit associatiu propi ni presència de les associacions generals del barri.

Entre les diferents entitats del barri existeix en general una bona relació, detectant-se un únic enfrontament entre les dos entitats de representació veïnal. Habitualment les entitats col·laboren prestant-se ajut en les activitats que organitzen, sense existir però un relació de coordinació estructurada, pel qual es troba a faltar una visió global més col·lectiva.

Dimensió urbanística

El barri de Trinitat Vella està fortament condicionat per la seva orografia i per la manca d'espai. En el barri es troben carrers amb grans pendents que dificulten l'activitat diària de moltes persones, en especial la gent gran. Per altra banda, l'evident manca d'espai condiciona la creació d'espais públics comuns i el repartiment entre els diferents usos de l'espai. A aquests dos elements cal afegir el factor socioeconòmic que en el cas de Trinitat Vella també té incidències sobre les relacions en l'espai públic urbà.

- **Divisió del barri en dues zones diferenciades**

Es perceben dos zones diferenciades en el barri. la part sud del barri normalitzada i la part nord al voltant de la presó, amb focus de conflictivitat, concentració de població nouvinguda, manca de serveis i recursos i tendència a la degradació. Per part dels veïns de tota la vida es percep la pèrdua d'aquesta part del barri i, per tant, la necessitat de donar continuïtat i integrar el barri dotant aquella zona d'un espai digne i atractiu per a la població, equiparable a la resta d'espais del barri.

- **Manca d'espais públics comuns de reunió i lleure**

En general es troben a faltar espais d'ús comú en el barri i específicament ben equipats per a infants, adolescents i gent gran. els que hi ha es perceben com a insuficients o estan infrautilitzats per no estar situats en els eixos centrals del barri, o en el cas de les zones verdes pel seu mal manteniment. Es manifesta, així, la necessitat d'espais de trobada que integrin la part sud i nord del barri i de zones verdes ben habilitades.

- **Falta aparcament**

Hi ha una falta d'aparcament general en el barri que a més es percep que ha augmentat a conseqüència de la reforma urbanística d'alguns carrers, que tot i que en general es valora positivament, ha tingut com a resultat l'eliminació de places d'aparcament.

- **Envelliment del parc d'habitatge**

Existeixen unes certes mancances respecte a l'habitatge al barri, amb una zona clarament diferenciada amb vivendes molt velles i problemàtiques diverses ubicada a la part nord del barri i que es relaciona amb altres problemàtiques socials, com la marginalitat, el risc d'exclusió, la delinqüència i la venda de droga. En aquesta zona, a més, es concentra principalment la presència de pisos pastera i d'infravivendes.

En aquest sentit, la creació de nou habitatge a la zona de la presó representa per a tots els col·lectius del barri una oportunitat per al canvi de tendència de degradació i per a la vertebració de tot el barri. Així, es troba necessari construir habitatge públic i privat i de lloguer i compra, que faciliti la integració de les rendes més baixes i potenciï la normalització i convivència i a més, eviti la fugida de població jove del barri. Per altra banda, es manifesta la voluntat de donar solucions als habitatges del patronat situats al voltant de la presó, en general tirant-los a terra i reubicant els veïns en el barri.

5. Conclusions dels espais de participació individual

5.1. Les butlletes de participació individual

Per tal d'incorporar al procés participatiu les aportacions veïnals a títol individual, s'ha dut a terme una recollida exhaustiva d'opinions i suggeriments a través de butlletes de participació de què els veïns han disposat durant 4 mesos (del 2 de juliol al 30 d'octubre) als principals equipaments i seus d'entitats del barri de la Trinitat Vella, així com a la seu del districte de Sant Andreu.

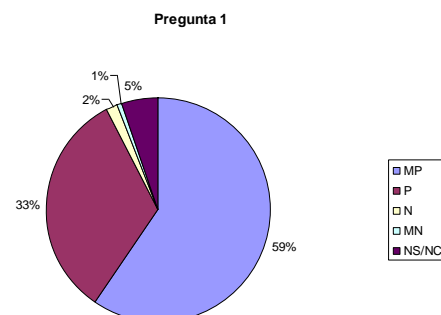
El número total de butlletes recollides ha estat de 408, dada equivalent al 4,4% del cens¹ i que, per tant, suposa una alta participació de la ciutadania en aquesta part del procés. Cal assenyalar, però, que un total de 85 butlletes han estat declarades nul·les per estar mal complimentades, per no incloure identificació o bé per recollir l'aportació d'un veí que ja n'havia fet una altra anteriorment (7 casos).

Cada butlleta està formada per 7 preguntes, cinc tancades –aquelles en què els participants han d'escollir entre unes opcions de resposta determinades– i dues obertes –aquelles en què els ciutadans poden afegir aportacions de forma lliure–. A més, dues de les preguntes tancades inclouen un apartat “altres”, també de caràcter obert.

Pregunta 1: El projecte de la presó de la Trinitat Vella preveu que es destini el sòl recuperat per a ús ciutadà, habitatges i nous equipaments. També es preveu una intervenció integral sobre l'espai públic. Com valoreu la proposta?

Com es pot veure, aquesta primera qüestió –de tipus tancat- interroga el participant respecte al conjunt del projecte plantejat pel Districte. El ciutadà pot expressar la seva valoració mitjançant una de les 5 respostes possibles: Molt positiva, Positiva, Negativa, Molt negativa i NS/NC.

A través dels resultats obtinguts (veure gràfic contigu), es constata un recolzament clarament majoritari de la proposta, ja que el 92% dels ciutadans que han participat en el procés l'han qualificada de “Molt positiva”

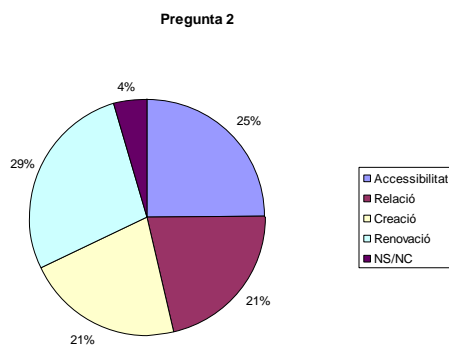

¹ Segons dades de la Guia Estadística de l'Ajuntament de Barcelona. Districte de Sant Andreu. Any 2006.

(59%) o “Positiva” (33%). En canvi, només un 3% dels participants la consideren “Negativa” (2%) o “Molt negativa” (1%).

Pregunta 2: Quines creieu que han de ser les prioritats en el tractament de l'espai públic?

Donat que el projecte de la presó de la Trinitat Vella inclou, entre les actuacions previstes, una intervenció integral sobre l'espai públic, aquesta segona qüestió pretén recollir les prioritats dels veïns del barri en aquest sentit.

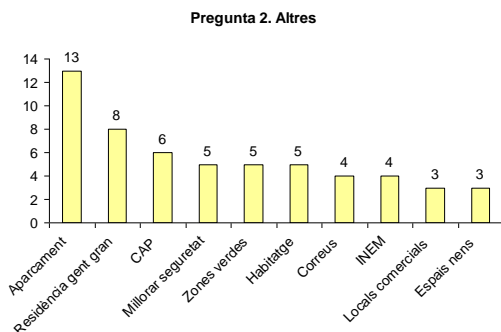

Tenint en compte els resultats obtinguts i que queden reflectits en el gràfic contigu, es podria concloure que les prioritats ciutadanes es reparteixen a parts iguals entre les quatre opcions que els proporcionava aquesta pregunta tancada: “Accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques”, “Relació amb la resta del barri i amb els barris de l'entorn”, “Creació d'un espai central de barri” i

“Renovació i millora del mobiliari urbà”, entre les quals en podien marcar dues. Aquesta darrera opció és la que ha rebut un major suport, en aconseguir un 29% dels vots, tot i que la diferència respecte les altres respostes no es pot considerar significativa.

Aquesta segona pregunta ha donat als ciutadans l'oportunitat d'aportar, també, una resposta de tipus obert pel que fa a l'actuació en l'espai públic. Així, a través d'un apartat “altres”, els veïns han pogut afegir una altra opció més lliure que reflectís, de forma més

concreta, una altra prioritat que ells consideressin important.

El següent gràfic mostra les primeres 10 prioritats² segons el número de repeticions. D'aquesta manera, la necessitat d'augmentar les places d'aparcament sorgeix com una de les principals demandes veïnals -amb 13 repeticions-, seguida per la construcció d'una

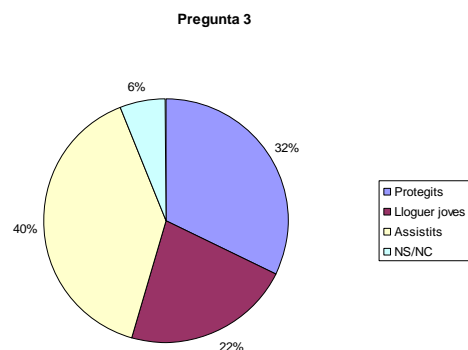
² Per conèixer totes les respostes recollides en aquesta pregunta -37 sense tenir en compte les repeticions i 92 tenint-les en compte-, veure l'annex.

residència per a gent gran i un CAP –opció en què la meitat dels suports especifiquen que sigui un CAP d’especialitats-. La millora de la seguretat al barri, la necessitat de zones verdes i la d’habitatges –lliures, de protecció oficial, i de lloguer per a joves- són les següents tres demandes més repetides. Finalment, cal destacar, també, les propostes dirigides a la inclusió d’una oficina de correus, una oficina de l’INEM, locals comercials i espais per a nens.

Pregunta 3: Quines polítiques d’habitatge creieu que s’han d’implementar prioritàriament i a favor de quins col·lectius?

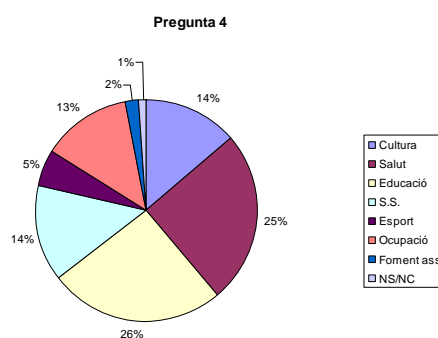
El projecte de la presó de la Trinitat Vella preveu, també, que es destini part del sòl recuperat a la construcció de nous habitatges. Aquesta pregunta interroga els ciutadans sobre quin tipus d’habitatge consideren que s’hi hauria de desenvolupar i a favor de quin grup social. Seguint aquest propòsit, la pregunta 3 –de caràcter tancat- els ha ofert tres respostes possibles: “Habitatges protegits en règim de lloguer o dret de superfície”, “Habitatges de lloguer temporal per a joves” i “Habitatges assistits per a gent gran”, entre les quals en podien escollir dues.

Un cop efectuat el recompte de butlletes, s’ha constatat (veure gràfic contigu) que la política d’habitatge que els veïns de la Trinitat Vella consideren d’implementació prioritària és la d’habitatges assistits per a gent gran, amb el 40% dels suports. En segon lloc, se situen els habitatges protegits en règim de lloguer o dret de superfície (32%) i, finalment, els habitatges de lloguer temporal per a joves (22%). Tot i això cal destacar que totes tres opcions gaudeixen d’un suport ampli si es té en compte que gairebé 1 de cada 4 participants ha defensat la menys recolzada.

Pregunta 4: Quins dels següents àmbits d’equipaments s’han de prioritzar?

La construcció de nous equipaments és una de les altres actuacions previstes en el projecte. Per aquest motiu, s’ha demanat als ciutadans quins àmbits d’equipaments creuen que s’han de prioritzar. Així, en aquesta quarta qüestió –de tipus també tancat-, se’ls

ha donat l'oportunitat d'escollir dues opcions d'entre 7 àmbits: Cultura, Salut, Educació, Serveis socials, Esport, Ocupació i Foment de l'associacionisme.

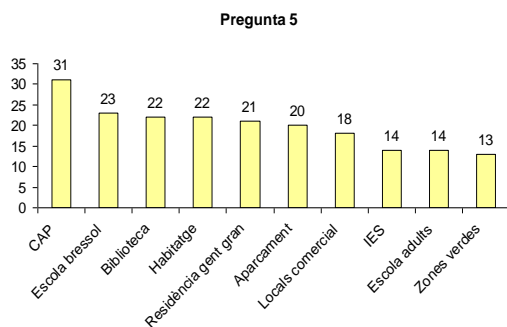
Els dos àmbits més recolzats han estat, amb diferència, els de Educació i Salut -amb el 26% i el 25% dels suports, respectivament- i que, per tant, sumen la meitat dels suports recollits.

En segon lloc i amb el 14% dels vots, se situen els àmbits de Cultura i Seguretat social, seguits molt de prop -amb el 13%- per l'àmbit de l'ocupació.

Finalment, els equipaments relacionats amb l'esport (5%) i el foment de l'associacionisme (2%) han estat els dos considerats menys prioritaris.

Pregunta 5: En concret, quin creieu que és l'equipament més necessari per al barri?

Mitjançant aquesta pregunta -la primera de caràcter estrictament obert- els veïns han expressat la seva opinió sobre els equipaments que ells consideren més necessaris per a la Trinitat Vella. Amb l'anàlisi de les butlletes, s'han extret un total de 50 propostes diferents -365 si es tenen en compte les repeticions-.

En el gràfic annex queden recollides les 10 propostes³ amb més aparicions, la primera de les quals ha estat la construcció d'un nou CAP, amb 31 repeticions (12 d'elles especificant que fos un CAP d'especialitats). En segon i tercer lloc s'observa la petició d'una escola bressol i d'una biblioteca -respectivament- i, en quarta posició, apareix la necessitat de nous habitatges. En aquesta última proposta, on la classificació "habitatge" sintetitza un ventall força divers d'aportacions veïnals referents a aquest tema, cal destacar la demanda d'habitatge de protecció oficial, per a gent gran i per a joves.

Altres equipaments que també han recollit força suports han estat una residència per a la gent gran, places d'aparcament i locals comercials, opció aquesta última en què destaca la demanda d'un mercat municipal. Finalment, obtenint ja menys de la meitat dels suports

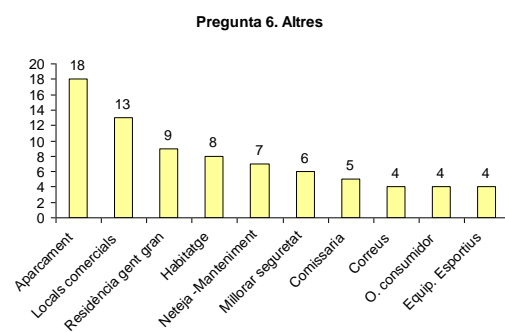
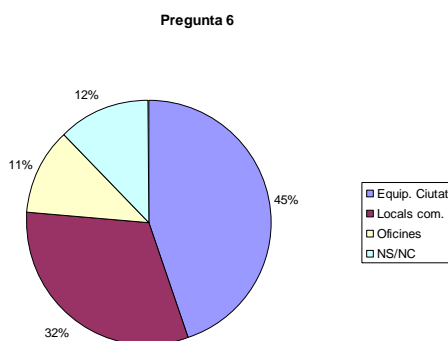
³ Per conèixer el recull complet de propostes, veure l'annex.

que la primera proposta, s'ha constatat que els veïns de la Trinitat Vella també consideren necessària la construcció d'un IES, la instal·lació d'una nova escola d'adults i la creació de zones verdes.

Pregunta 6: A més dels habitatges protegits i els equipaments de barri, creieu que cal incorporar altres elements al projecte?

Com dèiem al principi, el projecte de la Trinitat Vella preveu que es destini el sòl alliberat per a ús ciutadà, habitatges i nous equipaments de barri. Ara bé, un cop ja s'havia preguntat als ciutadans respecte aquests tres aspectes, s'ha considerat oportú demanar-los si, a més, creien que era també necessari incorporar altres elements. Així aquesta sisena pregunta inclou una part tancada -en què els ciutadans poden escollir entre tres opcions: Equipaments de ciutat, Locals comercials i Oficines- i una d'oberta en que poden afegir altres elements de forma lliure.

Pel que fa a les respostes tancades, la que ha obtingut un suport més important ha estat - com es pot veure en el gràfic de sota- la referent als Equipaments de ciutat, amb el 45 % dels vots, seguida dels Locals comercials, amb el 32%, i en darrer lloc les Oficines, amb l'11%. Cal destacar, però, que aquesta pregunta ha estat la que ha registrat un major nombre de NS/NC (12%) , cosa que pot voler dir que és l'aspecte amb què els participants han estat menys interessats.

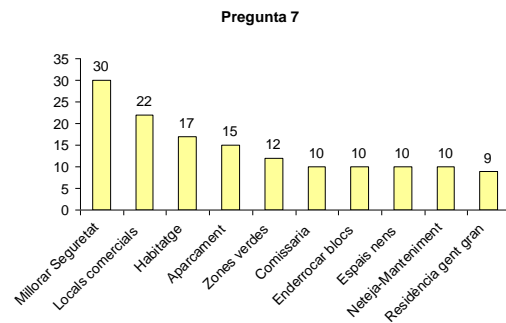
Pel que fa a la part oberta d'aquesta pregunta, la necessitat d'aparcament sorgeix, de nou, com la primera prioritats -amb 18 repeticions-, seguida dels locals comercials (13) -en què torna a destacar la demanda d'un mercat municipal (11)-, una residència per a la gent gran (9) i habitatge (8). Altres elements que, segons els veïns, cal incorporar al projecte són una

millora de la neteja i el manteniment de l'espai públic, una comissaria, una oficina de correus, una oficina del consumidor i, finalment, equipaments esportius.⁴

Pregunta 7: Quines altres propostes us agradaria que estiguessin recollides en aquest projecte?

La darrera pregunta de la butlleta proporciona als participants l'opció d'incloure encara una darrera proposta que considerin que no ha tingut cabuda en les qüestions anteriors. Un cop analitzada la informació extreta de les butlletes, en què s'han recollit un total de 97 propostes diferents (301 tenint en compte les repeticions), la necessitat de millorar la seguretat al barri se situa –amb 30 repeticions– com la proposta més votada en aquest cas. Cal tenir en compte, a més, que la proposta que apareix en sisena posició, és a dir, la instal·lació d'una comissaria podria incloure's, per la seva clara relació, en aquesta primera opció i, llavors, la necessitat de millorar la seguretat passaria a tenir 40 suports i a consolidar-se com a primera opció amb quasi el doble de vots que la segona.

La demanda de locals comercials –sobretot un mercat o un centre comercial–, habitatge, aparcament i zones verdes es repeteix, en aquest cas en la segona, tercera, quarta i cinquena posicions, respectivament.

A continuació, amb 10 repeticions cadascuna, apareixen les següents propostes: enderrocar els 9 blocs del Patronat i fer habitatges nous, crear espai per a nens i millorar la neteja i el manteniment de l'espai públic. Finalment, els veïns requereixen, també, la construcció d'una residència per a gent gran.⁵

⁴ Per conèixer totes les respostes recollides en aquesta pregunta -41 sense tenir en compte les repeticions i 127 tenint-les en compte-, veure l'annex.

⁵ Per conèixer el recull complet de propostes, veure l'annex.

5.2. Les aportacions individuals a través d'altres canals

Les aportacions individuals també s'han pogut expressar a través dels canals habituals de comunicació del Districte per tal de garantir un espai de diàleg durant tot el procés; (correu electrònic i canals formals d'atenció i participació ciutadana del Districte de Sant Andreu). La diferència recau en què a través d'aquests canals, la forma de participar no respon a una estructura específica d'un procés de participació pel que fa a la forma o al contingut del missatge, sinó que hom expressa de manera directa el que vol comunicar. Aquesta forma de participació ha estat un complement més a la varietat de canals que l'Ajuntament ha ofert perquè la ciutadania pogués fer arribar la seva veu respecte a l'objecte del procés.

D'aquesta forma s'han rebut en una mateixa aportació propostes referides a diversos àmbits, tant provinents de persones a títol individual com d'entitats, pel qual, tot i que el volum d'aportacions total a través d'aquests canals no ha estat molt intens (10 aportacions), si ha estat considerable el nombre de propostes resultants (75 propostes). En aquest sentit, s'han rebut propostes que es poden agrupar en quatre grans àmbits funcionals referits a l'espai públic, els serveis, els equipaments i l'habitatge.

Pel que fa a l'**espai públic**, s'incideix principalment en la dotació d'espais verds per al barri, la creació d'espais comuns de lleure i de trobada i la ordenació urbanística del barri, posant l'accent en la millora de la connectivitat cap a la resta de Barcelona i en l'accessibilitat i mobilitat interna del barri.

En l'àmbit referit als **equipaments**, les propostes realitzades incideixen principalment en la dotació d'equipaments educatius tant per a infants, com per a joves i adults. Equipaments socials i de lleure per a la gent gran i culturals i d'oci per a joves. A més, es proposa la dotació equipaments per a la mediació comunitària i la millora d'altres equipaments integrant més llengües i pautes acords a les noves cultures presents en el barri. En aquesta darrera vessant, també s'incideix en la dotació d'equipaments de caire religiós.

En menor mesura es proposa la creació de nous equipaments esportius, sanitaris i de seguretat. Per altra banda, es senyala també la necessitat de crear places d'estacionament per a la millora de la mobilitat interna del barri. Així mateix, en aquest àmbit cal destacar la realització de propostes per a la dotació en el barri d'equipaments de desconcentració o bé de capitalitat.

Quant a l'àmbit referit als **serveis**, principalment es proposa la creació de teixit comercial a la zona de la presó i la dotació de serveis administratius. Així mateix, en un altra vessant es proposa la millora del transport públic del barri. I es realitzen també propostes de creació de serveis relacionats amb medi ambient i de serveis privats de lleure i oci.

Finalment, pel que fa a l'**habitatge**, es proposa la remodelació dels habitatges dels voltants de la presó i la creació de nous habitatges per als afectats. La creació d'habitatge privat i públic de protecció i assequible. A més de l'establiment de criteris de prioritització per a la persones del barri en la dotació dels nous habitatges públics.

A continuació es presenta el conjunt de les principals propostes realitzades a través dels canals de participació individuals, agrupades per eixos bàsics.

Propostes realitzades a través d'altres canals d'aportació individual (OAC / e-mail)

Espai Públic

- Construcció d'una gran plaça per a donar centralitat a la zona
- Parcs infantils
- Half on els joves es puguin divertir i passar l'estona amb una patins, monopatí o bicicleta
- Un mirador des d'on poder contemplar la llera del Besòs
- Transformació del barri en un eco-barri amb arbres, gran densitat de vegetació anti-pollució, i en el lloc de la presó "Zones el Bosc" de la Trinitat, on la gent gran hi trobi la tranquil·litat
- Reordenació urbanística de tota la zona, donant prioritat a les connexions internes, carrers, autopistes i rondes (obertura carrers Finestrelles i Turó de la Trinitat, fins a Padre Manjón entre la cruïlla amb Turó de la Trinitat fins a Foradada)
- Connexió mitjançant una passera, només per a vianants i bicicletes, amb la llera del riu Besòs
- Supressió de totes les barreres arquitectòniques perquè les persones amb problemes puguin desplaçar-se per tota la zona i connectar amb la resta del barri, i de Barcelona
- Escales mecàniques ambdós costats del carrer Padre Manjón
- Enderroc de totes les instal·lacions de la presó

Equipaments

- Escola
- Una escola bressol pública
- Un IES amb FP inclòs el Programa de Garantia Social
- Una Escola d'Adults amb prou finançament per seguir desenvolupant la seva important tasca
- Escola d'idiomes i escola d'informàtica
- Centre universitari
- Un Casal per a Joves
- Una biblioteca (amb llibres en diversos idiomes)
- Centre d'esports i danses del món
- Gimnàs per a dones
- Un camp de cricket
- Una mesquita
- Residència assistida per a la Tercera Edat

- Un Hospital
- Més metges especialistes
- Ubicació d'un equipament municipal amb traductors de diversos idiomes
- Ubicació d'un equipament de Districte
- Ubicació d'un equipament de Ciutat de caire cultural
- Oficina de policia
- Construcció d'aparcament públic (de al menys 300 places)

Serveis

- Centre comercial, aquella zona del barri està totalment mancada de serveis
- Centre comercial o mercat
- Un "mercadillo"
- Construcció d'un gran Mercat Municipal, d'Espècies i Cultures del Món
- Estació de metro de la Línea 3
- Una oficina de correus
- Oficina de l'Agència Tributària
- Aprofitament de l'aigua del Rec Comtal, per regar els arbres del cinturó de protecció del barri
- Construcció d'un gran dipòsit per a la recollida d'aigües pluvials, per regar els arbres de protecció i la resta de zones verds
- Construcció d'una gran placa fotovoltaica per dotar d'energia sostenible a tota la zona
- Restaurant de menjar marroquí
- Una discoteca

Habitatge

- Pisos assequibles
- Pisos de lloguer per a joves
- Enderroc dels habitatges del Patronat Municipal de l'Habitatge situats entre els carrers de Padre Pérez del Pulgar i Torrente Parera
- Habitatges de realotjament per a les persones procedents dels habitatges del Patronat Municipal de l'Habitatge
- Del total d'habitatges que es proposin a la zona, que en qualsevol cas mai haurà de ser superior a la capacitat dels serveis que hi ha al barri, un 60% han de ser habitatges públics protegits amb diferents tipologies de protecció com ara el dret de superfície (d'aquests 50% en règim de lloguer) i un 40% de caràcter privat. A més a més, en relació a l'habitatge públic s'haurà d'aplicar una quota de barri, o de proximitat, de no menys del 15% de manera que els veïns i veïnes de Trinitat Vella tinguin prioritats alhora d'accedir-hi en aquesta proporció

6. Conclusions del taller d'informació i participació dels infants

La participació dels nens en el procés de participació aporta una percepció molts cops poc recollida tot i ser un dels principals usuaris de l'espai públic. En aquest sentit, s'ha aprofitat la celebració d'un acte inaugural a la Plaça Trinitat el 10 d'octubre, per a obrir un espai de participació específic per als infants per a que aquests coneguin l'objecte de la remodelació i expressin les seves idees sobre l'ús de l'espai ocupat per la presó. Aquest taller ha tingut l'objectiu paral·lel d'informar als adults, que acompanyaven als nens, sobre el procés participatiu.

Durant el taller, s'ha situat als nens en l'espai en relació al barri i se'ls ha explicat l'objecte de la remodelació urbanística amb l'objectiu que dibuixessin el que ells volien en l'espai de la presó. Al tractar-se d'un taller obert no s'ha discriminat entre edats ni entre nombre de dibuixos realitzats, pel qual s'han recollit dibuixos que no tracten sobre la temàtica proposada o no són vàlids. Així, els nens (de 3 a 10 anys) van fer un total de 157 dibuixos, dels quals 89 es poden considerar vàlids.

La majoria dels nens que han participat en el taller han dibuixat habitatges (32). Les vivendes han estat dibuixades en gairebé tots els formats possibles (vivendes unifamiliars, edificis i grups d'edificis). A més, en molts dels dibuixos els habitatges s'han dibuixat amb arbrat i junt a elements verds. I en menys ocasions apareixen elements ornamentals aquàtics i animals. També s'han dibuixat habitatges junt a zones de joc i serveis, tot i que en aquests predomina l'ús lúdic i de serveis, i en aquest sentit s'han agrupat en les altres categories.

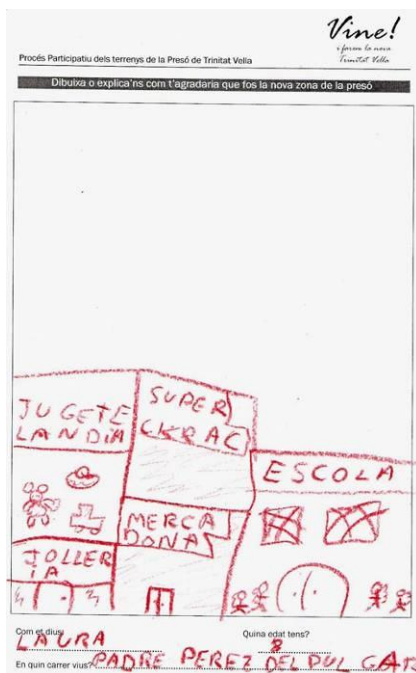
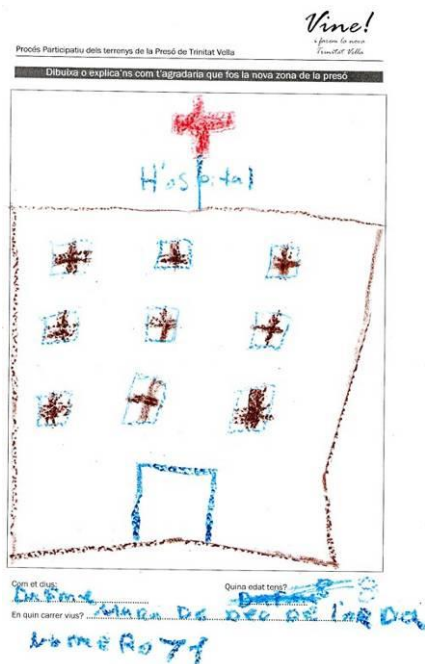
Per altra banda, és remarcable la quantitat de nens (29) que han dibuixat zones lúdiques amb elements i espais de joc (gronxadors, tobogans, pistes de futbol, sorral, trenets i fires). Principalment aquestes zones han estat dibuixades com a zones d'únic ús, molts cops amb arbres i gespa, i també de forma minoritària amb piscines. Tot i així, en menor mesura, alguns nens han dibuixat les zones de joc dins l'entramat urbà junt a altres usos de l'espai (carrers, vianants, cotxes, plaça i habitatges).

Especialment destacable són els nens (11) que han plasmat en els seus dibuixos zones de serveis i equipaments. En aquests els nens han dibuixat comerços (botigues de joguines,

Procés de participació ciutadana sobre els futurs usos dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella

joieria, supermercats), empreses (venda de cotxes, empresa de reciclatge), equipaments educatius (escoles), sanitaris (hospital), i de lleure (cafeteria, cinema, gimnàs).

Per altra, alguns dels nens (12) han dibuixat espais naturals. Aquests espais són principalment zones naturals de muntanya i en menor mesura de platja. En alguns dels dibuixos es representen elements aquàtics (llacs) i també animals (cavalls, gossos, ànecs). Alguns dels nens (5) que han participat també han dibuixat la presó. Part d'aquests ho han fet amb escrits referits a la llibertat.

Dibuixos realitzats pels nens i nenes durant el taller

7. Conclusions del taller participatiu sobre els futurs usos dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella

El taller participatiu sobre els futurs usos dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella, representa la culminació de la fase de diagnosi on l'equip d'investigació posa en comú amb la ciutadania el coneixement aprés des del territori per a reflexionar conjuntament, els temes més significatius i treballar en la construcció de propostes d'actuació. Aquest taller va tenir lloc el 15 de novembre de 2008 al Centre Cívic del barri de Trinitat Vella.

Els resultats del taller són el fruit del treball de gairebé una seixantena de persones (57), a títol individual (37) o en representació d'entitats del barri (20) que van participar i que van reflexionar sobre les principals conclusions de la diagnosi participativa i van consensuar propostes d'usos al voltant dels quatre eixos centrals que a partir de la diagnosi han estat definits com àmbits claus per al treball conjunt. Aquest són: usos comuns de l'espai públic, equipaments, serveis i habitatge.

Per a facilitar aquest treball es va agrupar als assistents en 5 grups funcionals d'entre 10 i 13 persones, als quals es va informar sobre els objectius i la metodologia del taller, els condicionants del procés de participació, i sobre els principals resultats de la diagnosi.

Bloc I. Moment de validació dels eixos principals de la diagnosi

Durant aquest primer moment els participants van discutir al voltant dels principals punts forts i punts dèbils sorgits i en van aportar de nous. L'objectiu d'aquest moment de treball en grup ha estat relacionar els participants, posar en comú els diferents punts de vista sobre la realitat del barri i establir un punt de partida per al segon moment de taller d'elaboració de propostes per als futurs usos dels terrenys de la presó.

La síntesi de la diagnosi aportada per l'equip investigador als participants va facilitar el punt d'arrencada per a la manifestació d'idees com a contrapunt a aquesta, generant el debat i l'aparició dels diferents elements discursius del barri. En aquest sentit no van aparèixer durant el taller nous elements que d'una manera més amplia no estiguessin recollits en la diagnosi participativa.

Presentació dels punts forts i punts febles sorgits durant el taller agrupats per temes:

Punts forts	Punts febles
Identitat	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Forta identitat pròpia ▪ Riquesa històrica que cal potenciar i donar a conèixer a la resta de la ciutat ▪ Capacitat dels veïns per a tirar endavant 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pèrdua d'identitat
Població	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rejuveniment de la població del barri ▪ Diversitat cultural ▪ Bona convivència, però s'ha de matisar ▪ Capacitat i predisposició d'integrar els nousvinguts 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Envel·liment de la població ▪ Problemes d'adaptabilitat i integració que provoquen problemes de convivència i rebuig ▪ Desconeixement entre les diferents cultures i existència de prejudicis ▪ Manca una entitat mediatra entre cultures ▪ Manca de cohesió amb el col·lectiu gitano
Teixit associatiu i participació	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teixit associatiu fort i actiu, possiblement no en tots els àmbits ▪ Treball conjunt i activitat veïnal 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teixit associatiu atomitzat (poca organització i coordinació) ▪ Falta una visió més col·lectiva
Equipaments i serveis	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ El centre per a la gent gran ▪ El centre cívic ▪ Hi ha més equipaments que abans ▪ El transport, tot i ser millorable ▪ Existència del metro fa que molta gent faci intermodalitat, provoca manca d'aparcament ▪ Presència policial 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Desequilibri entre les dues zones del barri ▪ Les infraestructures han empitjorat i estan en males condicions ▪ Manca d'equipaments de barri ▪ Pocs centres educatius i per a gent gran ▪ Falten especialistes en serveis socials ▪ Transport per accedir a la residència del barri ▪ Falta de places d'aparcament ▪ Percepció general d'inseguretat al barri ▪ Delinqüència i conflictes en algunes zones ▪ Punt habitual de venda i consum de drogues
Espai públic	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hi ha més espais públics que abans ▪ Bona qualitat ambiental ▪ Viabilitat pels vianants en el centre del barri 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Existència de dues zones del barri clarament diferenciades ▪ Descontent amb la presó i les vivendes socials del darrera de la presó ▪ Falten espais públics comuns de reunió i lleure i zones verdes ▪ Abandó dels parcs de les Aigües i del Metro ▪ Falten punts d'escombreries i conscienciació ▪ Hi ha xeringues escampades pel carrer
Habitatge	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Habitatge degradat i envellit ▪ Manca d'habitatges

Bloc II. Moment d'elaboració de propostes entorn als futurs usos dels terrenys de la presó de Trinitat Vella

Per al treball en el segon moment del taller es va proporcionar als participants mapes de les actuacions previstes en el barri per tal que juntament amb les reflexions realitzades durant el primer moment, les poguessin tenir en compte a l'hora d'elaborar les seves propostes.

Els cinc grups funcionals van elaborar un total de 77 propostes d'actuació que es van agrupar al voltant dels eixos centrals. En aquest sentit, l'eix en que es van realitzar més propostes va ser el d'equipaments, amb un total de 28 propostes, seguit pel de serveis (20). Mentre que en l'eix d'usos comuns de l'espai públic se'n van realitzar 15 i 14 en el d'habitatge. D'aquestes, cada grup va consensuar les que va considerar més rellevants per tal de ser presentades al final de la sessió en plenari a la resta de participants.

És d'important rellevància senyalar l'alt consens de tots els grups en l'elaboració de propostes. Tot i que sorgeixen gran nombre de propostes i que aquestes són elaborades amb diferents matisos per cada grup, en general es pot considerar que per cada un dels eixos centrals determinats s'estableixen uns àmbits i propostes d'actuacions comuns que es reiteren en tots els grups, donant com a resultat la creació d'uns àmbits d'actuació generals pel que fa als usos dels terrenys de la presó.

- **Usos comuns de l'espai públic**

En general en aquest eix s'han realitzat principalment propostes al voltant dels aspectes relacionals i cívics i de la comunicació interna i externa del barri. També s'ha realitzat alguna proposta en relació a l'habitatge, que per tal de poder tenir en compte la seva importància global en el taller s'ha agrupat en l'eix central d'habitatge.

Així les principals propostes que s'han elaborat giren al voltant de:

- la creació d'espais de trobada per a tota la població en general i amb especial atenció als joves i als infants (8 propostes).
- la millora de l'accessibilitat i la connectivitat del barri, afavorint la comunicació interna i externa (6 propostes).

Principals propostes realitzades

- Fer una zona de trobada per a tot el barri
  - Una plaça ampla i segura
  - Crear parcs per a nens i per joves ben gestionats i mantinguts
  - Crear una plaça de les cultures i/o les espècies on es mostrin diferents productes del món
  - Construir un parc Fluvial del Besòs i recuperar les zones verdes residuals unint-les amb el Parc de les Aigües
  - Fer zones agradables i accessibles (amb escales mecàniques)
-
- Unir el Parc Can Zam
  - Millorar la comunicació amb la construcció de carril bici i passeig verd
  - Millorar la connectivitat entre els espais públics actuals (parcs i places existents) amb les noves propostes de places i nous equipaments

• Equipaments

En aquest eix es proposen actuacions principalment al voltant de quatre grans àmbits, la dotació d'equipaments, la promoció del barri i la millora de la mobilitat i de la seguretat. És necessari senyalar, que pel que fa a alguns àmbits, algunes de les propostes també s'han realitzat en l'eix de serveis, ja que els grups han aplicat els seus criteris pel que fa a un o altre eix. En aquest sentit s'han agrupat en l'eix d'equipaments aquelles que s'ha cregut convenient a mode de poder tenir en compte la seva importància global en el conjunt del taller.

Principalment les propostes que es realitzen són:

- la creació d'equipaments al voltant de les necessitat educatives, cíviques i comunitàries (21 propostes).
- la potenciació de l'atractivitat i la dinamització del barri mitjançant la creació d'elements de capitalitat (2 propostes).
- la millora de la mobilitat interna del barri amb especial atenció en l'aparcament (5 propostes).
- l'augment de la seguretat del barri (5 propostes).

Principals propostes realitzades

- Fer una Escola Bressol
  - Fer una Escola d'Adults
  - Fer un Institut d'ensenyament mitjà
  - Fer una gran zona o equipament educatiu que englobi diversos equipaments educatius: llar d'infants, institut, escola d'adults, etc.
  - Crear equipaments per a infants i joves
  - Fer un Hotel d'entitats
  - Centre d'assistència social que doni servei en diversos idiomes
  - Coordinador i educador multicultural
  - Crear un nou Centre de Dones (si el PIAD existent no pot absorbir tota la demanda)
  - Fer una residència de dia i augmentar les places
  - Millorar el Casal d'Avis o crear-ne d'un de nou
  - Fer una zona esportiva
  - Recuperar el Rec Comtal que actualment no s'aprofita i fer un dipòsit d'aigua
-
- Fer un edifici institucional per tal de potenciar el barri i propiciar donar-se a conèixer a la resta de Barcelona
-
- Aparcament públic
  - Aparcament gratuït
  - Construcció de més places d'aparcament a la zona nord
  - Creació de pàrking subterrani
-
- Crear espais permanents de mossos o guàrdia urbana
  - Instal·lació de càmeres de video-vigilància

• Serveis

Igual que en l'eix anterior referit als equipaments, es necessari senyalar que pel que fa a alguns àmbits sorgits en l'eix relatiu als serveis s'han realitzat propostes elaborades també en l'eix d'equipaments. Així, s'ha intentat agrupar en aquest eix aquelles propostes que s'ha cregut convenient per tal de poder tenir en consideració el seu pes global en el conjunt del taller. En aquest sentit, fonamentalment s'han elaborat propostes en relació a l'àmbit comercial. En menor mesura, s'han realitzat propostes en relació al transport públic urbà, els serveis administratius i el manteniment de la via pública.

En aquest sentit, principalment es proposen actuacions entorn a:

- la promoció i incentivació de la creació de més oferta comercial i més variada (8 propostes)
- la millora del transport públic (3 propostes)
- la dotació de serveis administratius oficials (2 propostes)
- la millora dels serveis de manteniment i de neteja (1 proposta)

Principals propostes realitzades

- Crear un nova zona comercial per al barri amb oferta comercial variada: botigues, supermercats, centre comercial, mercat i mercat ambulant
- Millorar el transport públic
- Fer arribar la L3 (a la zona de la presó)
- Ubicar sucursals de serveis oficials, com p.e. l'INEM, (correus)
- Millorar el servei de neteja (d'escombreries, manteniment de carrers, recollida de xeringues)

● **Habitatge**

Pel que fa a l'eix referit a l'habitatge, les propostes realitzades es centren majoritàriament en els aspectes relatius a la tipologia dels nous habitatges i al tipus de destinataris que s'han de tenir en compte. A més, és d'especial rellevància la referència als habitatges situats al voltant de la presó, on és important considerar, que tot i sorgir poques propostes donat que no és l'espai objecte de remodelació urbana, és un element transversal que apareix com a condicionant en diversos grups durant tot el taller participatiu.

Així, les principals propostes que es realitzen giren al voltant de:

- la creació d'habitatge de lloguer i de compra tant públic com privat (8 propostes)
- la creació d'habitatge destinat principalment a la gent gran i als joves (4 propostes)
- la dotació de solució als pisos del Patronat (2 propostes).
- la creació de criteris de prioritització per a la dotació dels nous habitatges (1 proposta)

Principals propostes realitzades

- Fer vivendes de protecció oficial de compra i lloguer
  - Fer habitatge assequible (que no sigui habitatge social)
  - Fer més habitatge protegit i sostenible
  - Fer habitatge privat i de lloguer amb dret a compra
-
- Habitatges per a joves i gent gran
  - Habitatge de lloguer tant per a gent jove com per a gent gran, en aquest cas tutelat
  - Habitatges per a persones grans (preus econòmics per a gent gran) o dotacionals
-
- Fer noves vivendes que donin sortida al problema del Patronat
  - Remodelar els pisos al voltant de la presó
-
- Donar prioritats per als afectats del barri
-

8. Conclusions del procés de participació ciutadana sobre els futurs usos dels terrenys de la Presó de Trinitat Vella

Tot i que el procés de participació ciutadana compta amb diferents canals i espais de participació, aquests no són en si mateixos la finalitat del procés. Per aquest motiu és fa necessari comprendre'ls en el seu conjunt per tal de conèixer els seus resultats d'una forma global.

En aquest sentit, cal senyalar l'alt grau de consens i coincidència en el conjunt d'aportacions realitzades, tant durant el moment de diagnosi com durant el moment propositiu. Així, tot i que certament apareixen matisos resultat de les diferents visions particulars dels col·lectius del barri, es pot establir que existeixen uns elements transversals comuns alhora de definir quin és el futur espai que es vol en els terrenys ocupats per la presó.

Tanmateix, cal destacar que s'estableixen dues vessants en la definició futura d'aquest espai. Una primera vessant dirigida a la zona on es localitza l'espai concret a remodelar (la zona de la presó) i una segona vessant dirigida al barri en general a partir d'una visió integral del barri. Tot i que aquesta distinció és molt fina, és necessari tenir-la en compte donades les diferències detectades entre la zona nord, amb tendència a la degradació i la zona sud del barri, més dinàmica i ben valorada. Del conjunt de la tasca realitzada durant el procés de participació ciutadana pel veïns i veïnes de Trinitat Vella podem resoldre les propostes següents:

- **Creació d'espais comuns de trobada i lleure**

Es proposa la creació d'espais de trobada per a tota la població en general, però amb especial atenció als infants i joves dotant-los d'espais de jocs i oci. Dins d'aquest marc principalment es pensa en la creació d'una plaça, zones verdes i zones lúdiques, sostenibles, segures, ben cuidades i mantingudes, que actuïn com a punt centralitzador de l'activitat, que impulsin la interrelació dels veïns del barri i millorin la integració entre la zona nord i sud del barri.

- **Millora de l'accessibilitat i de la connectivitat**

Es proposa una reordenació urbanística a la zona de la presó que millori l'accessibilitat dels veïns del barri amb la dotació d'escales mecàniques, supressió de barreres arquitectòniques que millorin la connexió entre la zona nord i sud del barri amb la creació

d'una rambla o passeig, instal·lació de senyalitzacions i creació de carril bici. I que per altra banda, que es millori la connectivitat del barri amb la resta de Barcelona i la llera del riu Besòs

- **Millora de la mobilitat**

Es proposa la dotació d'aparcament a la zona de la presó, principalment associat als equipaments i serveis que s'hi ubiquin, de preu assequible i/o gratuït, contemplant la possibilitat de crear també pàrking subterrani. Per altra banda, es proposa la millora del transport públic en general tant intern com extern i, en concret, el perllongament de la L3 de metro amb la ubicació d'una parada a la zona de la presó.

- **Ampliació i millora dels equipaments educatius**

Es proposa la creació d'una nova escola bressol, d'un nou CEIP i la creació d'un IES, que responguin a les projeccions de població del barri. La dotació d'un centre formatiu ocupacional i el trasllat i construcció de l'Escola d'Adults en l'espai alliberat per la presó.

- **Ampliació i millora dels equipaments per a la gent gran**

Es proposa la creació d'una residència d'avis i/o un centre de dia, i el trasllat i construcció d'un nou Casal d'Avis a la zona de la presó.

- **Ampliació i millora dels equipaments cívics i culturals**

Es proposa la dotació d'equipaments culturals i de lleure per a la població en general i en especial per a nens, adolescents i joves. En aquest sentit, es pensa en una biblioteca, un nou centre cívic, o un casal. I la dotació d'equipaments per a les entitats del barri, creant un hotel d'entitats i/o dotant d'espais i locals per a les entitats que actuïn com a impulsors de la relació i convivència entre els diferents col·lectius del barri.

- **Ampliació i millora dels equipaments socials i comunitaris**

Es proposa la millora d'equipaments d'assistència social i de mediació comunitària, per exemple amb l'ampliació del Punt d'Informació i Atenció a les Dones, el reforç dels equips d'assistents socials en el barri, i amb la integració de més llengües i serveis acords a les noves cultures presents en el barri.

- **Dinamització comercial**

Es proposa la promoció i incentivació d'oferta comercial variada en la zona nord per tal de compensar el seu dèficit. Fonamentalment amb la ubicació a la zona de botigues, supermercats, un centre comercial, un mercat municipal i un mercat ambulat.

- **Dinamització i promoció del barri**

Es proposa potenciar l'atractivitat del barri mitjançant la creació d'equipaments de capitalitat que generin circulació de població cap i a través del barri. Per exemple, amb la creació d'una biblioteca especialitzada, la ubicació de serveis administratius centrals i d'edificis institucionals.

- **Millora dels serveis**

Es proposa la dotació de serveis administratius centrals, com una oficina de l'INEM, Correus, o una seu de l'AET per evitar els desplaçaments. A més, de la promoció d'ubicació de serveis privats d'oci, com restaurants, cafeteries o cinemes. Per altra banda, també s'incideix en la millora de serveis de neteja i manteniment de carrers i zones verdes, i en la dotació de serveis relacionats amb el medi ambient, com la recuperació del Rec Comtal, la creació d'un dipòsit d'aigües pluvials i d'una planta fotovoltaica.

- **Millora de la seguretat**

Es proposa millorar la seguretat amb la dotació d'un centre permanent dels cossos de seguretat (mossos, policia o guàrdia urbana) i la dotació de càmeres de vigilància.

- **Creació d'habitatge públic i privat de compra i de lloguer**

Es proposa la construcció d'habitatge assequible i de protecció oficial tant de compra com de lloguer amb opció a compra, destinat principalment a la gent gran i als joves i prioritant les persones del barri en els criteris de dotació. A més de la construcció d'habitatge privat assequible.

- **Remodelació de l'entorn de la zona de la presó**

Es proposa donar una solució a la problemàtica existent en els pisos del patronat de vivenda enderrocant-los, real·lotjant les famílies en pisos de nova construcció en el barri i remodelant la zona de l'entorn de la presó.

9. Balanç de la participació

La inversió de temps i esforços que les persones i entitats han dedicat a participar de forma activa en algun o en varis dels espais de participació oberts en el procés sobre els futurs usos dels terrenys de la presó, han donat com a resultat un conjunt de propostes que mostren que, davant objectius ben definits, la participació és un factor clau per a la generació de debats enriquidors que aporten un valor afegit a la presa de decisions. Així, fruit de la recerca dels consensos entre els diferents col·lectius s'han definit unes línies d'actuació fonamentades i socialment acceptades.

L'ampla participació amb la que s'ha comptat durant el procés, reforça la legitimació dels seus resultats. I és en aquest sentit que el balanç de la participació realitzada es valora molt positivament, tant pel que fa als seus aspectes quantitatius com qualitius.

Espai participatiu	Persones/entitats participants	Sessions	Aportacions
Jornada de presentació del procés	118	1	Debat obert
Butlletes de participació individual	408	Continu (durant període 2 juliol - 15 nov.)	408 butlletes
Entrevistes a entitats i ciutadans	36	19	Discurs obert
Taller d'informació i de participació dels infants	157	1	89 dibuixos (sobre la temàtica del taller)
Taller participatiu sobre els futurs usos dels terrenys de la presó	57	1	77 propostes
Comissió de seguiment 1)	Paritària representants veïnals i municipals	-	-
Jornada de retorn 2)	-	1	Debat obert
Participació individual	10	Continu	75 propostes

1) La Comissió de seguiment iniciarà les seves reunions a partir del gener de 2009

2) La Jornada de retorn del procés es realitzarà durant el segon trimestre de 2009

Durant el procés s'ha comptat, valorant separatament cada un dels diversos canals, amb gairebé 800 participants que ho han fet amb diferents nivells de profunditat i compromís participatiu. Això ha significat la confluència en el conjunt del procés de gairebé mig miler de persones representant a entitats del barri o aportant la seva opinió a títol individual. I la participació de més de 20 associacions i entitats del barri.

Transversalment s'ha volgut, a més, incidir especialment en la diversitat de les persones participants per tal de garantir la representació dels diferents col·lectius del barri. En aquest sentit, a més de la ciutadania en general del barri on s'ha tingut cura de tenir igualment la visió de la gent gran, dels joves i de les dones, s'ha comptat també amb col·lectius d'especial dificultat en l'accés als canals formals de participació. Així, en el procés s'ha comptat amb una àmplia participació de persones nouvingudes, sobretot mitjançant els mecanismes de participació individuals canalitzats a través de l'Escola d'Adults, i de la comunitat gitana amb la realització de dinàmiques grupals. Per altra banda, també s'ha cregut d'especial rellevància recollir la visió dels nens i les nenes del barri considerats com a un dels principals usuaris de l'espai públic.

El procés de participació ciutadana ha permès, en definitiva, informar als ciutadans sobre les actuacions públiques en la zona de la presó, alhora que maximitzar el seu grau de participació fent un pas més enllà dels mecanismes formals d'informació i consulta aprofundint en noves formes de deliberació i intercanvi. S'ha aconseguit, en aquest sentit, la canalització dels suggeriments i demandes dels veïns del barri en una veu conjunta i en darrer terme, la implicació efectiva en la presa de les decisions que els afecten. Fruit d'això s'han generat més de 600 aportacions amb propostes al voltant dels terrenys de la presó de Trinitat Vella que s'han agrupat en grans línies generals d'actuació. Aquestes seran preses en consideració en l'elaboració dels criteris bàsics per a la futura redacció tècnica del projecte urbanístic dels terrenys de la presó que ara s'inicia.

El procés de participació, finalment, ha establert canals participatius que han generat nous espais comuns de diàleg entre els propis veïns, i entre els veïns i l'administració, creant noves confiança, renovant relacions i propiciant noves formes de treballar comunes que han estat valorades de forma molt satisfactòria per les persones que han participat, i a les quals, tanmateix, cal dotar de continuïtat per tal de no perdre les sinergies creades a partir del treball efectuat fins al moment.